

บทคัดย่อ

ความเชื่อพื้นบ้านในสังคมสมัยใหม่ : กรณีศึกษาความเชื่อของไทยโซ่งในจังหวัดนครปฐม

สถานการณ์ เนื่องมาจากปัจจุบัน เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ภูมิปัญญาพื้นบ้านเป็นต้นว่าความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม ได้ถูกละเลย ไม่พบเห็นการปฏิบัติเหมือนที่เคยเป็นมาแต่ก่อน จึงเป็นที่มาของการศึกษาเรื่อง “ความเชื่อพื้นบ้านในสังคมสมัยใหม่ : กรณีศึกษาความเชื่อของไทยโซ่งในจังหวัดนครปฐม” ครั้งนี้ เพื่อค้นหาความรู้มาตอบคำถามที่ว่า ลักษณะความเชื่อพื้นบ้านกับสังคมสมัยใหม่ของไทยโซ่งในจังหวัดนครปฐม ปัจจุบันเป็นอย่างไร? ที่เป็นเช่นนั้นเพราะอะไร? มีแนวทางอนุรักษ์ฟื้นฟู และพัฒนาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีควบคู่ไปกับการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างไร?

ผลการศึกษา พบว่า ลักษณะความเชื่อพื้นบ้านเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพ ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ความรัก ความอบอุ่น ความเข้มแข็งของครอบครัว เกียรติยศชื่อเสียง และความสำเร็จหรือ ความสุขในชีวิตไทยโซ่งในพื้นที่ศึกษาในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ยอมรับเอาความเชื่อทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่แพร่กระจายอยู่ในสังคมสมัยใหม่มาใช้ผสมผสานกับความเชื่อพื้นบ้านในการดำรงชีพในชีวิตประจำวัน เช่น มีความเชื่อในประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของเครื่องจักรกล จึงนำมาใช้แทนแรงงานคนและแรงงานสัตว์ในการประกอบอาชีพ ขณะที่ยังคงมีการถูกช้ยามและอำนาจของผีในกระบวนการประกอบอาชีพนั้นๆ ด้วย มีความเชื่อในทางการแพทย์และสาธารณสุขแผนปัจจุบัน แต่ยังคงมีพิธีกรรมพื้นบ้านประกอบการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย มีความเชื่อในอำนาจเงินที่สามารถสร้างสุขแก่ชีวิตตามความปรารถนาได้ แต่ยังมียึดมั่นในความดี บุญกุศล ชาตินี้ ชาตินหน้า โดยใช้เงินเป็นปัจจัยในการทำบุญกุศล เป็นต้น ความเชื่อพื้นบ้านจึงตกอยู่ในฐานะธรรมเนียม ประเพณีและพิธีกรรม อัน

เป็นส่วนประกอบบางประการในการดำเนินชีวิตเท่านั้น จะเคร่งครัดหรือไม่ขึ้นอยู่กับบุคคลมากกว่าสังคม ที่เป็นเช่นนี้เพราะบริบทของบุคคลครอบครัว ชุมชน และสังคมของไทยโชนงปัจจุบันไม่สามารถพึ่งตนเองได้ทั้งหมด เช่น ปัจจัยในการผลิต การรักษาพยาบาล ต้องพึ่งสังคมนอกชุมชนจึงจะอยู่รอดได้ หากจะใช้ความเชื่อพื้นบ้านเป็นเครื่องมือสร้างคุณภาพชีวิตจะต้องส่งเสริมให้ไทยโชนงศึกษาเรียนรู้รากเหง้าความเชื่อพื้นบ้าน แล้วฟื้นฟูและพัฒนาขึ้นเป็นรากฐานรองรับความทันสมัยต่างๆ ที่แพร่กระจายเข้ามา

ข้อเสนอแนะ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ไทยโชนงในชุมชนได้รวมกลุ่มแล้วศึกษาวิจัยความเชื่อของชุมชนตนเอง เลือกประเด็นที่อยากรู้แล้วใช้กระบวนการศึกษา เป็นเครื่องมือส่งเสริมชุมชนให้รู้ เข้าใจ เห็นคุณค่าความสำคัญของความเชื่อพื้นบ้าน น่าจะทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ไทยโชนง สามารถดำรงเอกลักษณ์ทางความเชื่อของตนไว้ได้อย่างยั่งยืน

Abstract

Folk Beliefs in Modern Thai Society : a case study of the Song ethnic group, in Nakhon Pathom Province.

Situation : Nowadays there are rapid changes taking place in many areas of life including ; the economy, society, culture, the environment and natural resource exploitation. These changes also affect an often neglected area – ethnic groups and their traditional wisdoms. Sadly, the movement away from the beliefs, traditions and ceremonies of these ethnic groups is often overlooked. This case study focuses on this area and tries to answer such questions as; What are the characteristics of the *Song* (ethnic group) folk beliefs in modern Thai society? What frames these characteristics? How can we preserve, restore and develop these characteristics in order to improve our quality of life in this historic time of great change?

Findings : This study found that regarding fundamental factors for living; security, home, love, family bond, honor, happiness and success, most *Song* fully accept and integrate modern science and technology along with their traditional beliefs to best benefit their daily lives. For example, they embrace the efficiency and helpfulness of modern machines that improve their daily rigmarole whilst simultaneously maintaining astrological superstitions and beliefs in the power of ancestral ghosts. Another example of this balance is the acceptance of modern medicine and healthcare along with the use of their traditional healing methods. The *Song* hold the strong belief that money is power and can fulfill our desires, but manage to retain principles of merit, charity and goodness – *what you sow in this lifetime you will reap in the next*

is an example of the *Song* belief in natural righteousness and balance. Presently these beliefs are not formalized with a central doctrine, rather they are maintained at individual and family level. This may be due, in part, to the *Song* people's current context of their integration and reliance on modern society rather than complete ethnic independence – healthcare and consumer products are examples. Nonetheless, the author suggests that the *Song* should be encouraged to study their traditions in depth and use this knowledge as a tool for improving their quality of life, sustaining *Song* institutions and holding back modernization.

Recommendations : Social development agencies and organizations should encourage the *Song* to collaboratively conduct studies into *Song* beliefs and traditions, concentrating follow-up research upon key findings. Furthermore, this process of research into themselves could help them to realize the importance of these beliefs and traditions, strengthening and preserving their long term sustainability.

ความเชื่อพื้นบ้านในสังคมสมัยใหม่

กรณีศึกษาความเชื่อของไทยโซ่งในจังหวัดนครปฐม

เรณู เหมือนจันทร์เชย*

ความนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ประดิษฐ์คิดค้นขึ้นในโลกปัจจุบัน ได้กลายเป็นเครื่องมือเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชนชนกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ จากแบบพื้นบ้านที่เคยใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน แรงงานคน แรงงานสัตว์ เครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่วิวัฒนาการต่อเนื่องมาแต่โบราณ มาเป็นแบบสมัยใหม่ ที่มุ่งเน้นใช้เทคโนโลยีที่เป็นผลมาจากความเจริญทางวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือ ทำให้วิถีชีวิตภูมิปัญญา ค่านิยม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ความเชื่อพื้นบ้าน” ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เปลี่ยนแปลงสูญหายไปอย่างรวดเร็ว

กรณีไทยโซ่งในจังหวัดนครปฐม ซึ่งอยู่ในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร ห่างไปทางทิศตะวันตกประมาณ 80 กิโลเมตร เป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่ยังคงมีความเชื่อพื้นบ้านปรากฏโดดเด่นเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนต่อเนื่องมา เช่น ความเชื่อเรื่อง แถน ผีบรรพบุรุษ ผีเจ้าที่ ประเพณี พิธีกรรมยังคงผสมผสานอยู่ในกระบวนการจัดกิจกรรมต่างๆ ทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของชุมชน คนส่วนหนึ่งยังคงเชื่อว่า บุคคล ครอบครัว กลุ่มหรือชุมชนจะได้หรือไม่ได้สิ่งใดๆ เป็นต้นว่า ปัจจัยดำรงชีพ ความปลอดภัย สุขภาพ ความรัก ความอบอุ่น ความสามัคคีในครอบครัวเครือญาติและชุมชน เกียรติยศ ชื่อเสียงและสันติสุข ยังคงขึ้นอยู่กับความเชื่อพื้นบ้านด้วย จึงดูเหมือนว่า ไทยโซ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่ยังคงปฏิบัติกรตามความเชื่อในวัฒนธรรมพื้นบ้านอย่างเคร่งครัด โดดเด่น แม้ว่ากระแสความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

* อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

สมัยใหม่ได้แพร่กระจายเข้าสู่ชุมชนมานานก็ตาม

คำถามวิจัย

จากความเป็นมาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยอยากรู้ว่าความเชื่อพื้นบ้านในสังคมสมัยใหม่ของไทยโชนงในจังหวัดนครปฐม ดำรงอยู่ในลักษณะอย่างไร? อะไรเป็นเหตุปัจจัยให้ความเชื่อพื้นบ้านดำรงอยู่ในลักษณะนั้น และหากจะส่งเสริมเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาจะต้องทำอย่างไร?

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความเชื่อพื้นบ้านในสังคมไทยโชนงในจังหวัดนครปฐมในประเด็นต่างๆ คือ

1. ลักษณะการดำรงอยู่ของความเชื่อพื้นบ้านในสังคมสมัยใหม่ของไทยโชนงในจังหวัดนครปฐม
2. ปัจจัยในการดำรงอยู่ การเปลี่ยนแปลง การปรับตัว และการสูญหายไปของความเชื่อพื้นบ้านในสังคมสมัยใหม่ของไทยโชนงในจังหวัดนครปฐม
3. แนวทางการส่งเสริมเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาความเชื่อพื้นบ้านเพื่อใช้เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีควบคู่ไปกับเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่

วิธีการศึกษา

ผู้ศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและจากภาคสนามตามขอบเขตเนื้อหาความเชื่อพื้นบ้านที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในชุมชนไทยโชนงในพื้นที่บ้านแหลมกะเจา 2 ตำบลลำลูกบัว อำเภอดอนตูม, บ้านเกาะแรด ตำบลบางปลา อำเภอบางเลน และบ้านไผ่หูช้าง ตำบลไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ไทยโชนงอาศัยอยู่หนาแน่น เก็บข้อมูลด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์ ประชากร กลุ่มเป้าหมาย และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2538 จนกระทั่งปัจจุบัน โดยได้รายงานผลการศึกษาวิจัยบางเรื่อง เช่น การศึกษาอิทธิพลของความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรมของไทยโชนงที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพ

ชีวิต : กรณีศึกษาบ้านแหลมกะเจา 2 ตำบลลำลูกบัว อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม (2541), โลกทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย : ความเชื่อเรื่องผีของไทยโชนง (2538) โลกทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย : นิทานไทยโชนง (2545-2546) และ การศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของไทยโชนงบ้านเกาะแรด ตำบลบางปลา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม (2550) เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีบทความ วิชาการเกี่ยวกับไทยโชนงเผยแพร่ด้วย

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาแบ่งการนำเสนอออกเป็น 5 ส่วน คือ 1. ลักษณะทั่วไปของชุมชน ไทยโชนง 2. ความเชื่อพื้นบ้านของไทยโชนง 3. ลักษณะการดำรงอยู่ความเชื่อพื้นบ้าน ในสังคมสมัยใหม่ของไทยโชนง 4. เหตุปัจจัยในการดำรงอยู่ การเปลี่ยนแปลง การปรับตัว และการสูญหายของความเชื่อพื้นบ้านไทยโชนง และ 5. แนวทาง การส่งเสริม เพื่ออนุรักษ์ พื้นฟู และพัฒนา ซึ่งได้นำเสนอแต่ละส่วนโดยสังเขป ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของไทยโชนง

ความเป็นมาของไทยโชนง คำว่า “ไทยโชนง” “ลาวโชนง” “ลาวทรงดำ” “ไทยทรงดำ” “ไทยดำ” เป็นชื่อที่คนไทยในประเทศไทย ใช้เรียกคนไทยกลุ่มหนึ่งที่อพยพมาจากคว้นสิบสองจุไท ตอนเหนือของประเทศลาว ด้วยเหตุผลทางสงคราม เข้าสู่ประเทศไทย ครั้งแรกในปีพุทธศักราช 2322 ครั้งที่สองในปี พุทธศักราช 2335 ครั้งที่สามในปีพุทธศักราช 2379 ครั้งที่สี่ในปีพุทธศักราช 2381 และต่อมาอีกหลายครั้ง รวมจำนวนประชากรนับร้อยครัวเรือน โดยทางราชการสมัยนั้นได้กำหนดให้ไทยโชนงที่อพยพมาทุกครั้งไปตั้งถิ่นฐานในพื้นที่อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี การที่ไทยโชนงต้องอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยด้วยเหตุผลทางสงครามนั้น ทำให้พวกเขาปรารถนา และวางแผนที่จะกลับภูมิลำเนาเดิมตลอดเวลา ดังนั้นหลังจากตั้งถิ่นฐานได้ระยะหนึ่งแล้ว เมื่อกลุ่มใดมีความพร้อมก็ออกเดินทางจากเพชรบุรีมุ่งกลับบ้านเดิม ระหว่างเส้นทางกลับ ภูมิลำเนาเดิม ได้ตั้งถิ่นฐานทำนา สะสมเสบียงอาหารเพื่อเดินทางต่อไป จึงเกิดชุมชน ไทยโชนงขึ้นกระจายไปบนเส้นทาง ทำให้ปัจจุบันนอกจากจังหวัดเพชรบุรีแล้วยังมีชุมชน ไทยโชนงกระจายอยู่ในจังหวัดต่างๆ หลายจังหวัด เช่น ราชบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม พิจิตร พิษณุโลก เลย กำแพงเพชร เป็นต้น อนึ่ง ยุคต่อมายังมีการอพยพจากถิ่นฐานเดิมที่ตั้ง

ขึ้นในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ไปตั้งถิ่นฐานใหม่ด้วยเหตุผลอื่นๆ อีก จึงทำให้เกิดชุมชนไทยโชนงขึ้นในพื้นที่อื่นๆ แม้ไม่ใช่เส้นทางอพยพกลับภูมิลำเนาเดิมก็ตาม เช่น ไทยโชนงจังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นต้น (อ้างถึงโนเรณู เหมือนจันทร์เชย, 2541) ปัจจุบันมีจำนวนประชากรที่พูดภาษาไทยโชนงทั่วประเทศ ประมาณ 100,000-500,000 คน (เรื่องเดช บันเขื่อนขัตติย 2525 : 40)

จังหวัดนครปฐม เป็นเส้นทางหนึ่งในการอพยพกลับภูมิลำเนาเดิม ไทยโชนงได้ตั้งถิ่นฐานอยู่พื้นที่ต่างๆ 5 อำเภอ คือ 1) อำเภอเมือง อยู่ที่บ้านดอนขนาดและบ้านสะแกราย ตำบลดอนยายหอม ที่บ้านดอนทราย ตำบลสระกระเทียม 2) อำเภอกำแพงแสน อยู่ที่บ้านยาง ตำบลทุ่งกระพังโหม บ้านหนองขาม ตำบลทุ่งขวาง บ้านชาวไร่ ตำบลกระต๊อบ บ้านท่าง ตำบลห้วยม่วง บ้านไผ่คอย ไผ่สงคราม และบ้านไผ่โทน ตำบลสระสีมูม ที่บ้านดอนทอง ดอนมะกอก และบ้านบ่อน้ำจืด ตำบลดอนข่อย ที่บ้านสระ บ้านหัวจุกบัว บ้านหนองหมู บ้านหนองเทียม บ้านไร่ใหม่ และบ้านหนองพงนก ตำบลสระพัฒนา ที่บ้านกำแพงแสน ตำบลรางพิบูล บ้านไผ่หูช้าง ตำบลไผ่หูช้าง 3) อำเภอดอนตูม อยู่ที่บ้านหัวถนน ตำบลดอนพุทรา ที่บ้านแหลมกระเจา ตำบลลำลูกบัว 4) อำเภอสามพราน อยู่ที่บ้านลำเอียง บ้านตากแดด บ้านหนองอีแบน ตำบลตลาดจินดา และ 5) อำเภอบางเลน อยู่ที่บ้านคลองพิสมัย ตำบลบางไทรป่า บ้านดอนขมิ้น ตำบลดอนตูม บ้านเกาะเรต ตำบลบางปลา เป็นต้น มีประชากรประมาณ 22,151 คน (เรณู เหมือนจันทร์เชย, 2541 : 70)

ชุมชนไทยโชนงในพื้นที่ศึกษา ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรที่มุ่งผลิตเพื่อการค้ามากขึ้น กิจกรรมอาชีพหลักเป็นต้นว่า ทำนาข้าว เลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลา เลี้ยงสัตว์ ทำสวน อาชีพรอง เช่น การให้บริการ ซ่อมแซมเครื่องจักรกล คำชาย ทำหัตถกรรม รับจ้างเกี่ยวข้าว รับจ้างเลี้ยงปลา รับจ้างทำงานในไร่นา เป็นต้น อาชีพอีกประการคือ รับจ้างทำงานในโรงงาน ซึ่งคนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่นิยมทำงานในโรงงาน นอกจากนี้ มีอาชีพรับราชการและพนักงานองค์กรเอกชน บริษัท ห้างร้านอยู่บ้างแต่ไม่มากนัก รายได้หลักของชุมชนไทยโชนงในพื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่มาจากการประกอบอาชีพเหล่านี้

ลักษณะทางสังคมโดยทั่วไป ถ้าสังคมกับคนนอกกลุ่มชาติพันธุ์ ลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามแบบแผนพฤติกรรมของสังคมไทยทั่วไป มีทั้งแบบส่วนตัว และ

ส่วนรวม เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีระเบียบ กฎเกณฑ์ กติกาต่างๆ ตามกฎหมาย และประเพณีวัฒนธรรมที่ถือปฏิบัติอยู่ในสังคมไทยทั่วไป เป็นกรอบการประพฤติปฏิบัติเช่นเดียวกับคนไทยกลุ่มอื่นๆ ส่วนความสัมพันธ์ภายในกลุ่มชาติพันธุ์ มีความพยายามสร้างองค์กรและกลไกทางสังคมของชุมชนขึ้น เช่น ชมรม สมาคม กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางสังคมที่มีอยู่เดิม ซึ่งส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการส่งเสริมของรัฐบ้าง องค์กรพัฒนาเอกชนบ้าง และเป็นความต้องการของชุมชนบ้าง เพื่อให้ระบบและกลไกทางสังคมที่มีอยู่เดิมสนองตอบต่อความต้องการของชุมชนได้ และหากตอบสนองไม่ได้ต้องสร้างกลไกอื่นๆ เพิ่มเติมตามความจำเป็น

ลักษณะทางวัฒนธรรม ไทยไซ่งในพื้นที่ศึกษา ใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านเป็นเครื่องมือดำเนินงานทางประเพณีวัฒนธรรม ตามแบบแผนพฤติกรรมของชุมชนที่ต่อเนื่องมาแต่โบราณ โดยไม่ปฏิเสธหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อวัฒนธรรมอื่นที่แพร่หลายเข้าสู่ชุมชน ภาพกิจกรรมทางวัฒนธรรมในชุมชนจึงเป็นการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมพื้นบ้านและสมัยใหม่ที่ได้รับจากสังคมอื่นๆ ผ่านช่องทางการศึกษาเรียนรู้หรือประสบการณ์จากสังคมทั่วไป หรือการส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

2. ความเชื่อพื้นบ้านของไทยไซ่ง

ผลการศึกษาพบว่า ความเชื่อพื้นบ้านของไทยไซ่งในชุมชนเป้าหมายที่ศึกษา ยังปรากฏให้เห็นอยู่ในชีวิตชุมชนปัจจุบันอย่างชัดเจน ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 5 กลุ่ม คือ ดังนี้

2.1 กลุ่มความเชื่อที่เกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพ

กลุ่มความเชื่อที่เกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพในสังคมไทยไซ่งในพื้นที่ ได้แก่ ความเชื่อที่เกี่ยวกับการอยู่อาศัย การทำมาหากิน วัฏจักรชีวิต การแต่งงาน ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้ชีวิตชุมชนดำรงอยู่ได้ กล่าวคือ

2.1.1 ความเชื่อในการอยู่อาศัย เป็นต้นว่า ความเชื่อในการปลูกบ้านต้องมีพิธีเสี่ยงทายโดยการเอาเมล็ดถั่วงาหว่านลงในพื้นที่ที่จะปลูกบ้านเพื่อดูว่าจะงอกหรือไม่ ถ้างอกก็ใช้พื้นที่นั้นปลูกบ้านได้ถือว่าพื้นที่ตรงนั้นถูกโฉลกกับเจ้าของเรือน เมื่อได้พื้นที่แล้วต้องหาฤกษ์ดีเพื่อยกเสาเอกตามหลักการหาฤกษ์ ครั้นจะยกเสาเอกต้องใช้ผ้ายันต์ปิดตันเสา 8 ดัน เพื่อความเป็นสิริมงคล และต้องยกเสาให้ถูกทิศทางตาม

ความเชื่อจึงจะทำให้ผู้อาศัยบ้านใหม่อยู่เย็นเป็นสุข เมื่อสร้างบ้านเสร็จแล้วต้องหาฤกษ์เพื่อประกอบพิธีขึ้นบ้านใหม่ให้ถูกต้องจึงจะป้องกันผีสิงไม่ให้มารบกวนผู้อาศัย เมื่อจะย้ายบ้านก็ต้องหาหมอเสนาบอกล่าวกับผีเรือน ไม่เช่นนั้นหากย้ายไปจะเกิดการเจ็บไข้ได้ป่วย

บริเวณบ้านผู้อาศัยจะต้องสร้างศาลพระภูมิและศาลเจ้าที่ขึ้นทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเรือนตามความเชื่อที่ว่า พื้นที่ทุกแห่งมีพระภูมิเป็นเจ้าของ เมื่อคนเข้ามาอาศัยต้องขอพื้นที่ตรงนั้นจากพระภูมิ แล้วต้องสร้างที่อยู่ใหม่ให้กับสิ่งเหล่านั้น การสร้างพระภูมิต้องเชิญหมอพิธีมาจัดตั้งและต้องเซ่นไหว้ด้วยเครื่องเช่น เช่น เนื้อหมู ไก่ ก้อย อ้อย เหล้า เป็นประจำทุกปี ครั้นจะย้ายบ้านก็ต้องประกอบพิธีเซ่นไหว้ด้วย

ส่วนบนเรือนต้องสร้างพื้นที่ “กะล่อห้อง” (ห้องผีบรรพบุรุษ) บริเวณเสาเอกเพื่อให้เป็นที่อยู่ของผีเรือนและบริเวณใกล้ๆ กัน ต้องสร้างกวางให้เป็นที่นอนของผีเรือนที่ถูกถนบกักขังเนื่องจากกระทำความผิด และตามความเชื่อต้องสร้างตุบหลังเล็กๆ ขึ้นในบริเวณบ้าน เพื่อให้ผีบรรพบุรุษของลูกสะกัหรือลูกเขยอยู่อาศัยด้วย

นอกจากนี้ในบริเวณบ้านยังเชื่อว่าต้องปลูกต้นไม้ที่เป็นสิริมงคลไว้ เช่น ต้นขนุน ต้นไม้ตง เป็นต้น และต้องसानตาเหลวปักไว้ที่เสาเรือนทั้งสี่ทิศ

ความเชื่อเหล่านี้ยังคงมีให้เห็น และประเพณีปฏิบัติอยู่ทั่วไปในชุมชนไทยโซ่งปัจจุบัน

2.1.2 ความเชื่อในการทำมาหากิน ไทยโซ่งผูกพันและเชื่อมั่นในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สถิตอยู่ในพื้นที่ทำมาหากินว่า สามารถช่วยปกปักรักษาข้าวกล้าและพืชพรรณธัญญาหารให้อุดมสมบูรณ์ได้ จึงได้ปลูกศาลไว้ในที่ทำมาหากิน หรือในไร่นา เพื่อเป็นที่บนบาน และเซ่นไหว้ตามฤดูกาลที่ทำการทำนา ในกระบวนการทำนา มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์หลายองค์ที่ไทยโซ่งนับถือ เช่น แม่ธรณี (เทพแห่งดิน) แม่โพสพ (เทพแห่งข้าว) แม่คงคา (เทพเจ้าแห่งน้ำ) เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีเจ้าที่นา เจ้าพ่อ เจ้าแม่ในท้องถิ่นอีกหลายองค์ที่ยังปรากฏและพบเห็น การประกอบพิธีบูชา เช่น ไหว้อยู่ในปัจจุบัน

2.1.3 ความเชื่อในวัฏจักรชีวิต หมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับการเกิด แก่เจ็บตาย เช่น การเกิด ต้องปฏิบัติตามความเชื่อพื้นบ้าน เริ่มตั้งแต่การตั้งครรภ์ ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น สามี ต้องปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามความเชื่อ เมื่อจะคลอดห้ามผู้ชายอยู่

ในห้องคลอด ถ้าคลอดยากให้สามีใช้เท้าดันหลังได้ เมื่อคลอดแล้วต้องอยู่ไฟและปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน เช่น ต้องกินยาตอง คลอดลูกหัวปีต้องอยู่ไฟ 15 วัน ต้องตั้งชื่อเด็กเกิดใหม่และประกอบพิธีกรรมให้สอดคล้องกับความเชื่อ เช่น สู่วิญญาทำพิธีเสนาฆ่าเกือก (เพื่อให้เด็กหายจากการเจ็บป่วย) จนกระทั่งเติบโตจึงบรรพชาอุปสมบท ครั้นแต่งงานต้องจัดพิธีไหว้ผีที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วนตามความเชื่อ สุดท้ายเมื่อตาย ต้องจัดการศพให้ถูกต้องด้วย เช่น ต้องตั้งศพในวงเวียน (กลางเรือน) ศพวางยาวตามชื่อบ้าน หันศีรษะไปทางทิศตะวันตก ศพผู้ชายวางตรงเสาใน ศพผู้หญิงวางตรงเสานอก ลูกเขยคนแรกของผู้ตายเป็นผู้ทำพิธีศพ เผาศพที่ป่าช้านอกหมู่บ้าน ต้องทำพิธีกินข้าวปานดัก (เป็นพิธีกินข้าวไว้ทุกข์) เพื่อไว้ทุกข์ให้กับผู้ตาย เป็นต้น เมื่อเผาศพแล้วจึงเชิญผีขึ้นเรือนมาอยู่ที่กะล่อหอง (ที่อยู่ของผีเรือน) และถ้าตายโหงหรือตายเพราะอุบัติเหตุจะไม่จัดพิธีกรรมนี้ แต่ทว่าต้องฝังไว้ 1 ปี แล้วค่อยนำศพมาทำพิธีการปฏิบัติตามความเชื่อเหล่านี้ยังคงพบเห็นอยู่ในชุมชนไทยซึ่งปัจจุบัน

2.1.4 ความเชื่อในการแต่งกาย การประดับตกแต่ง หมายถึง ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการนุ่งห่ม เครื่องนุ่งห่ม การตกแต่งร่างกายและเครื่องประดับตกแต่ง ตามความเชื่อพื้นบ้าน ไทยโชนงแบ่งการแต่งกายออกเป็น 2 ลักษณะ คือ แต่งกายในชีวิตประจำวันทั่วไป และแต่งกายในพิธีกรรม การแต่งกายในชีวิตประจำวันทั่วไป ถ้าอยู่กับบ้านแต่งแบบสบายๆ ผู้หญิงนิยมนุ่งผ้าถุง สวมเสื้อคอกระเช้า ผู้ชายนิยมนุ่งกางเกงขาสั้น ใส่เสื้อคอกลม ถ้าไปไร่ไปนานิยมใส่สีดำหรือสีเข้มทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ถ้าไปวัดจะแต่งกายสวยงาม ผู้หญิงนุ่งผ้าถุงสวมเสื้อสีขาว ผู้ชายใส่กางเกงขายาว สวมเสื้อสีขาว ส่วนการแต่งกายในพิธีกรรมนั้นถ้าเป็นงานมงคลจะใส่เสื้อสีดำนอก (สีดำ) ถ้าเป็นงานอวมงคลจะสวมเสื้อสีดำใน (ตกแต่งลวดลายสวยงาม) เช่น การไว้ทุกข์ ถ้าภรรยาตายสามีต้องแต่งชุดดำไว้ทุกข์ 1 ปี สามีตายภรรยาต้องใส่เสื้อขาวนุ่งผ้าลายแดงไม่ปล่อยผมายาวตลอดปี การแต่งกายในงานสงกรานต์ หญิงสาวจะต้องห่มสไบสีตกแต่งประดับทรงผมด้วยดอกไม้อย่างสวยงาม เป็นต้น ลักษณะการแต่งกายและการประดับตกแต่งเหล่านี้ยังคงถือปฏิบัติอยู่ในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานพิธีกรรมจะมีการแต่งกายให้ถูกต้องตามความเชื่อและประเพณีอย่างเคร่งครัด

2.2 กลุ่มความเชื่อในความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

กลุ่มความเชื่อในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หมายถึง ความ

เชื่อพื้นบ้านที่เกี่ยวกับความปลอดภัยจากโรค ภัย ไข้ เจ็บของไทยโชนง ซึ่งโรคหมายถึง การเป็นโรคต่างๆ เช่น โรคเรื้อน วัณโรค โรคตับ โรคปอด โรคผอมแห้งแรงน้อย โรค มาลาเรีย โรคเอดส์ เป็นต้น ส่วนภัยนั้นหมายถึงภัยจากธรรมชาติ ภัยจากสิ่งสารพัด ภัยจากมนุษย์ ภัยจากอุบัติเหตุ เป็นต้น ไข้ หมายถึงการปวดหัว ตัวร้อน เตี้ยเว็นเตี้ย ร้อน เป็นต้น ส่วนเจ็บนั้นหมายถึง มีบาดแผล มีอาการเจ็บปวด เจ็บอก เจ็บหัวใจ เจ็บ เนื้อ เจ็บตัว เป็นต้น ไทยโชนงในพื้นที่ศึกษามีความเชื่อว่า ภูมิปัญญาพื้นบ้านที่เป็นมรดก ของกลุ่มมาแต่โบราณสามารถเยียวยารักษาป้องกันโรคภัยไข้เจ็บตามนิยามต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นได้ เช่น ไข้ยากกลางบ้านรักษาไข้ ใช้หมอต้าแยทำคลอด รักษาพิษงู พิษสัตว์ด้วยคาถาอาคมและสมุนไพร ต้มยาหม้อและทำยาลูกกลอนกินแก้ไข้ ใช้คาถา อาคมทำผ้ายันต์ป้องกันโจรผู้ร้าย ใช้เครื่องรางของขลังทำให้ตนเองคงกระพันชาตรี ใช้คาถาหมานิยมทำให้คนเมตตา ชนะศัตรู ท้องอืดมีลมในกระเพาะใช้ลูกยอตมน้ำดื่ม แผลงตอยไข้เสลดพังพอนตำกับเหล้าแล้วนำมาวางบนบาดแผล โรคผิวหนัง กลาก เกล็ดนไชใบชุมเห็ดขี้แล้วทา ตัวร้อนเป็นไข้ใช้คาถาขับพิษไชเป่า กระตุกหักใช้คาถา ต่อใหม่ได้ ฯลฯ เมื่อมีอาการใดๆ เกิดขึ้นจะให้หมอบพื้นบ้านตรวจอาการแล้วรักษาด้วย วิธีการตามความเชื่อที่เป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านดังกล่าวที่เรียกกันในปัจจุบันว่า การแพทย์ แผนไทยหรือการแพทย์แผนโบราณก็ได้ นอกจากนี้อาจจะรักษาโดยการต้มยาหม้อ พรหมน้ำมนต์ และประกอบพิธีกรรม เช่น การเรียกขวัญ พิธีเสนตัว (พิธีแก้เคราะห์ และต่อเงาหัว) พิธีเสนแก้เคราะห์ (การสะเดาะเคราะห์) พิธีเสนเต็ง (พิธีเช่นไหว้แถน) เป็นต้น ตามควรแก่อาการแต่ละกรณี พิธีกรรมเหล่านี้ยังคงดำรงอยู่ทั่วไปในชุมชน

2.3 กลุ่มความเชื่อในความรัก ความสามัคคี ความเข้มแข็งของ ครอบครัวและชุมชน

กลุ่มความเชื่อในความรัก ความสามัคคี ความเข้มแข็งของครอบครัว และชุมชน หมายถึง ความสัมพันธ์ทางสังคมภายในกลุ่มชาติพันธุ์ ในระดับครอบครัว เครือญาติ กลุ่มชาติพันธุ์ และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง แต่เดิมการสืบสานความสัมพันธ์ทาง สังคมเริ่มที่ระบบครอบครัว เครือญาติ และการเกี่ยวดองในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน บนฐานความเชื่อเรื่องผี กล่าวคือ ระดับบุคคลจะมีขวัญหรือผีประจำตัวบุคคลเป็นเครื่อง ปกป้องรักษาคุ้มครองให้มีความปกติสุข ระดับครอบครัวและเครือญาติจะมีผีเรือนเป็น ศูนย์รวมร้อยรัดให้เกิดความรักความสามัคคีเป็นหนึ่งเดียว ส่วนระดับชุมชนจะมีสิ่ง

ศักดิ์สิทธิ์เป็นต้นว่าพระอินทร์ เจ้าพ่อ เจ้าแม่ ผีประจำหมู่บ้าน พระภูมิ เจ้าที่ เป็นศูนย์ กลางร้อยรัดให้เกิดความเข้มแข็งมั่นคง และระดับกลุ่มชาติพันธุ์มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์สูงสุด คือ แถน เป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทความเป็นไปของชีวิตชุมชน แม้เมื่อไทยโชนงนับถือศาสนา อื่นๆ เช่น ศาสนาพุทธ ซึ่งมีสิ่งเคารพสูงสุดเพิ่มขึ้น คือ พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่ง เป็นการเพิ่มเติมสิ่งที่เคารพนับถือสูงสุดเข้ามาเท่านั้น ไม่ได้เปลี่ยนแปลงฐานคิดในเรื่องที่มีอยู่แล้วแต่อย่างใด

ขณะเดียวกันกลไกสำคัญในชุมชน เช่น ผู้นำครอบครัว ได้แก่ พ่อแม่ หรือปู่ย่า ตายาย ผู้นำเครือญาติ ได้แก่ ผู้ที่อาวุโสที่สุดในวงศ์ตระกูลนั้นๆ ผู้นำชุมชน ได้แก่ หมอผีประจำชุมชน หรือผู้อาวุโสประจำหมู่บ้าน หรือพระสงฆ์ เหล่านี้คือ กลไก ที่เชื่อมร้อยให้ไทยโชนงในชุมชนเกิดความรัก ความสามัคคี ความเข้มแข็งแก่ชุมชน

2.4 กลุ่มความเชื่อในศักดิ์ศรี เกียรติยศ และชื่อเสียง

กลุ่มความเชื่อในศักดิ์ศรี เกียรติยศ และชื่อเสียง หมายถึง ระบบที่ให้ความสำคัญ ความเท่าเทียมในสิทธิ เสรีภาพ ให้การยกย่องสรรเสริญ ชื่นชม บุคคล ครอบครัว กลุ่ม หรือชุมชน หรือเหตุการณ์ ว่ามีคุณความดี ความงาม ความสามารถ ความเก่งกล้า หรือความกล้าหาญ หรือเป็นคนเก่ง เป็นคนดี ที่สมควรได้รับการยกย่อง สรรเสริญ ซึ่งตามความเชื่อพื้นบ้านนั้น บุคคลใด ครอบครัวใด กลุ่มใด มีวัตรปฏิบัติตาม ความเชื่อพื้นบ้านด้านต่างๆ ดังกล่าวมาข้างต้น ตามสถานภาพของตนๆ ได้อย่างเสมอ ดันเสมอปลาย ถือว่าเป็นสิ่งที่น่าสรรเสริญ ย่อมได้รับการสรรเสริญจากเพื่อนบ้านและ เชื่อว่าเป็นผู้ที่สมควรได้รับการยกย่อง ให้มีศักดิ์ศรีในสังคม ยิ่งผู้ใด กลุ่มใด หมู่ใด ครอบครัวใด สามารถจัดกิจกรรมตามความเชื่อให้เกิดขึ้นอย่างยิ่งใหญ่ สามารถป่าวประกาศ ให้ไทยโชนงในที่ต่างๆ ได้มาร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง ผู้นั้นสมควรได้รับการยกย่องให้เป็น ผู้นำ และหากสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมนั้นๆ ให้พี่น้องไทยโชนงในพื้นที่อื่นๆ ได้มาร่วม พบปะสังสรรค์ด้วยแล้ว จะเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับสูงขึ้น สภาวะอย่างนี้เป็นสิ่งที่คนรุ่น เก่าปรารถนา ยิ่งเมื่อมีเวทีเสวนาที่ได้เล่าถึงเรื่องราวความยิ่งใหญ่ในอดีตของกลุ่ม ชาติพันธุ์ ก่อนที่จะอพยพมาอยู่ในประเทศไทย ก็จะต้องมีความสำคัญมากขึ้น

นอกจากนี้ ไทยโชนงคนใดก็ตามที่เป็นผู้ทรงความรู้ เป็นปราชญ์ สามารถ พุด อ่าน เขียนภาษาโชนงได้ รู้เรื่องราวประวัติศาสตร์อย่างถ่องแท้ เล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้ สามารถประกอบพิธีกรรมได้ หรือมีประสบการณ์ในการเดินทางเพื่อไปเยี่ยม

เมืองเดิม และนำเรื่องราวของพี่น้องที่อยู่ในเมืองเดิม มาเล่าสู่กันฟังได้ ผู้นั้นคือผู้ทรงเกียรติของชุมชน สิ่งเหล่านี้คือความเป็นไปที่ดำรงอยู่ในชุมชนปัจจุบัน

2.5 กลุ่มความเชื่อในความสำเร็จสูงสุดในชีวิต

กลุ่มความเชื่อในความสำเร็จสูงสุดในชีวิต หมายถึง เป้าหมายสูงสุดที่สังคมหรือกลุ่มชาติพันธุ์เชื่อว่า บุคคลแต่ละเพศ แต่ละวัย แต่ละครอบครัวหรือวงศ์เครือญาติ แต่ละชุมชนต้องเข้าถึง ซึ่งเป็นไปตามแบบแผนพฤติกรรมและความเชื่อพื้นบ้านที่ถือปฏิบัติกันมาแต่โบราณ เมื่อเข้าถึงสิ่งนั้นแล้ว สังคมหรือชุมชนถือว่าได้เข้าถึงเป้าหมายสูงสุดที่มนุษย์ในฐานะนั้นๆ พึงเข้าถึงแล้ว เช่น เมื่ออยู่ในวัยการศึกษาที่สามารถศึกษาสำเร็จขั้นสูงสุดของระบบที่สังคมมีอยู่ เมื่อแต่งงานเป็นผู้นำครอบครัว ก็ต้องสร้างครอบครัวให้มีความร่มเย็นเป็นสุข สนองตอบต่อความต้องการทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมแก่สมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างพอเพียง เมื่อเป็นผู้นำกลุ่มก็สามารถปฏิบัติภารกิจบรรลุวัตถุประสงค์ทุกประการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อเป็นผู้นำชุมชนสามารถนำสันติสุขมาสู่สมาชิกทุกหมู่เหล่าได้อย่างเท่าเทียมเป็นธรรมให้เกิดแก่ชุมชนได้อย่างเสมอภาคและยั่งยืน เมื่อเป็นผู้นำสังคมก็สามารถนำสังคมเข้าถึงอุดมคติการณสูงสุดตามหลักการหรือความเชื่อที่มีอยู่ให้ได้

ความใฝ่ฝันอันสูงสุดที่ไทยโซ่งในพื้นที่ศึกษาปรารถนาหรือต้องการ คือการได้กลับถิ่นฐานเดิม ได้ไปเยี่ยม ไปพบปะสังสรรค์กับพี่น้องไทยโซ่ง กรณีมีชุมชนไทยโซ่งเกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ ของจังหวัดราชบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี เป็นต้นอย่างความพยายามเดินทางกลับภูมิลำเนาเดิมของไทยโซ่งที่ทางราชการอพยพให้มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดเพชรบุรี โดยอพยพจากชุมชนในจังหวัดเพชรบุรีเดินทางกลับภูมิลำเนาเดิมแต่ยังไม่ไปถึง ต้องมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดต่างๆ ปัจจุบันความต้องการเรื่องนี้ยังไม่ประสบความสำเร็จ มีเพียงคนบางกลุ่มเท่านั้นได้เดินทางไปเยี่ยมเยือนเมืองเดิมในฐานะนักท่องเที่ยว แล้วนำเรื่องราวมาเล่าสู่กันฟังในชุมชน

3. การดำรงอยู่ของความเชื่อพื้นบ้านในสังคมสมัยใหม่ของไทยโซ่ง

3.1 ความเชื่อในการอยู่อาศัย

สิ่งเหล่านี้ยังเป็นประเพณีปฏิบัติในสังคมไทยโซ่งทั่วไป แม้ว่าบ้านเรือนและบริเวณที่อยู่อาศัยในชุมชนไทยโซ่งจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น สร้างบ้านสองชั้นหรือบ้านชั้นเดียวด้วยอิฐ ปูนหรือคอนกรีต ไม่ได้ตุ้มบ้านและอาจจะไม่มีเสาและพื้นที่ที่รับตามความเชื่อ แต่ไทยโซ่งจะปรับเปลี่ยนพื้นที่ต่างๆ เพื่อ

ให้สามารถปฏิบัติกรตามความเชื่อให้ครบถ้วน และยังถือเป็นข้อปฏิบัติสำคัญของชุมชนด้วย ซึ่งกรณีนี้ส่วนใหญ่เป็นการจัดการของคนรุ่นผู้ใหญ่ที่มีอายุมากกว่าสามสิบปีขึ้นไป ส่วนคนรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า มักมีบทบาทน้อยในการสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยน้อย ทำให้ความเชื่อเรื่องการอยู่อาศัยยังไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก

3.2 ความเชื่อในการทำมาหากิน ปัจจุบันแม้ว่าไทยโง่งจะเลิกทำนาปลูกข้าวมาเลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลา เลี้ยงสัตว์แล้วก็ตาม แต่ไทยโง่งส่วนหนึ่งยังคงปฏิบัติต่อศาลสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในไร่ นาเหมือนเดิม เพียงแต่ว่าระดับการปฏิบัติอาจจะลดความเข้มข้นหรือเคร่งครัดลงบ้าง เช่น เมื่อจะเก็บเงินเจ้าที่นาทุ่ง ก็จัดการหาเครื่องเซ่นมาเซ่นไหว้ด้วยตนเอง ไม่ต้องหาหมอมารประกอบพิธี หรือการสู่วัชยข้าว เชื่อว่าข้าวนาปรังไม่ต้องสู่วัชยข้าว จะจัดพิธีสู่วัชยข้าวขึ้นเฉพาะนาปีเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวที่คนรุ่นใหม่เป็นผู้นำ มักละเลยพิธีกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการทำมาหากินไปมากแล้ว เช่น พิธีปาดตงข้าวใหม่ (กินข้าวใหม่) พิธีแรกนา พิธีเรียกขวัญข้าวขึ้นยุ้ง เป็นต้น มีการส่งเสริมให้ชุมชนพื้นถิ่นเหล่านี้ขึ้นเพื่อแสดงในเชิงอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์เพื่อการท่องเที่ยวมากกว่าความเป็นไปในวิถีชีวิต เช่น การท่องเที่ยวส่งเสริมให้จัดงานประเพณีของชุมชนไทยโง่งขึ้น เป็นต้น

3.3 ความเชื่อเกี่ยวกับวัฏจักรชีวิต ความเชื่อพื้นบ้านดังกล่าวนี้ได้ปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน สังคมในชุมชนปัจจุบันรับเอาแบบแผนพฤติกรรมจากสังคมทั่วไปมาใช้ในลักษณะที่คงโครงสร้างหลักที่เป็นความเชื่อสำคัญสูงสุดในเรื่องนั้นๆ ไว้ เช่น การเกิด ชุมชนได้รับเอาความเชื่อสมัยใหม่เข้ามาใช้เกือบทั้งหมด ตั้งแต่การฝากครรภ์ก่อนนัยหรือโรงพยาบาล และปฏิบัติกรตามขั้นตอนคำแนะนำจนกระทั่งคลอด แต่ยังคงความเชื่อในอำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น อำนาจผีเรือน อำนาจอักษระชื่อ อำนาจบุญบาป ที่จะต้องปฏิบัติตาม ซึ่งอาจจะไม่เกี่ยวกับความอยู่รอดตามความเชื่อในทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแต่เป็นขวัญกำลังใจแก่ชีวิต การตายก็เช่นเดียวกัน มีการรับเอาแบบแผนตามความเชื่อของสังคมไทยที่ปรากฏอยู่ในสังคมทั่วไปหรือที่เป็นสากลมาใช้ แต่จะคงความเชื่อสูงสุดในเรื่องนั้นๆไว้ เช่น คนตายเพราะอุบัติเหตุสามารถนำมาประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเหมือนคนทั่วไปและจัดการเผาศพได้ตามความเชื่อสมัยใหม่ หลังจากนั้นจึงเชิญผีขึ้นเรือนตามความเชื่อเดิม และสามารถเผาศพที่วัดได้ แต่ต้องเอากระดุกมาประกอบ

พิธีที่ป่าช้าตามประเพณี เป็นต้น

3.4 ความเชื่อในการแต่งกาย การประดับตกแต่ง เครื่องแต่งกายแต่เดิมนิยมถักทอกันเอง ปัจจุบันยังมีการถักทอใช้เองบ้างโดยซื้อด้ายสำเร็จรูปจากโรงงานมาทอผ้าที่ใช้แต่งกายในพิธีกรรม ส่วนการแต่งกายโดยทั่วไปนิยมใช้ผ้าที่ซื้อหามาจากตลาดทั่วไป ความเชื่อ ความรู้และภูมิปัญญาในเรื่องนี้ได้สูญหายไปมากแล้ว ความเชื่อพื้นบ้านในการแต่งกาย การประดับตกแต่งดังกล่าวนี้ดำรงอยู่ในสังคมไทยโชนงในลักษณะการจำแนกพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมว่ากิจกรรมนั้นๆ เกิดขึ้นในกลุ่มหรือนอกกลุ่มชาติพันธุ์ ตนเองมีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือกิจกรรมนั้นอย่างไร หากกิจกรรมใดที่เกิดขึ้นในกลุ่มและตนเองมีความเกี่ยวข้องใกล้ชิด การแต่งกายก็จะแสดงออกให้สื่อไปตามความเชื่อมากขึ้น แต่ถ้าสิ่งนั้นไม่เกี่ยวข้องกันมากนัก แม้จะเกิดขึ้นในกลุ่มก็สามารถอนุโลมให้แต่งกายตามแบบสากลหรือแบบแผนของสังคมไทยทั่วไปได้ ส่วนกรณีที่เกิดเหตุการณ์เกิดขึ้นนอกกลุ่ม ไทยโชนงนิยมแต่งกายตามแบบสากลไปร่วมกิจกรรมนั้นๆ ซึ่งการแสดงออกดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ชัดในหมู่คนรุ่นใหม่ ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี

3.5 ความเชื่อในความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ความเชื่อพื้นบ้านในเรื่องนี้ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แทบจะกล่าวได้ว่าเร็วกว่าเรื่องอื่นๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จนแทบจะไม่เหลือให้ศึกษาเรียนรู้มากนัก ไทยโชนงในชุมชนยอมรับเอาภูมิปัญญาสมัยใหม่ การแพทย์ และสาธารณสุขสมัยใหม่มาใช้แทน เป็นทางเลือกหลักของคนในชุมชน ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น ปวดหัวตัวร้อน คนในชุมชนนิยมใช้ยาและวิธีการสมัยใหม่เยียวยารักษาเป็นอันดับแรก จะหวนกลับมาใช้ตามความเชื่อพื้นบ้านอีกครั้งต่อเมื่อภูมิปัญญาสมัยใหม่ไม่สามารถเยียวยาได้แล้ว หรือหมดทางเยียวยาแล้ว หรือเยียวยาหายปกติแล้ว จึงเพิ่มขวัญกำลังใจตามความเชื่อพื้นบ้าน เพื่อเติมความสบายกายสบายใจ ความเชื่อพื้นบ้านในเรื่องนี้จึงดำรงอยู่ในชุมชนในฐานะเป็นทางเลือกสุดท้าย หรือเพียงเป็นขวัญกำลังใจเท่านั้น

3.6 ความเชื่อในความรัก ความสามัคคี ความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน ปัจจุบันบทบาทความสำคัญของกลไกเหล่านี้ได้เปลี่ยนแปลงไป ความรัก ความสามัคคี ความเข้มแข็งของบุคคล ครอบครัวและชุมชน ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ บุคคลอื่นๆ ที่อาจจะเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับความเชื่อพื้นบ้านก็ได้ ขอเพียงแต่สิ่งนั้นๆ สามารถสร้างสรรค์ หรือนำมาซึ่งโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีกว่า และสามารถ

เชื่อมโยงกับความสำเร็จทางเศรษฐกิจและสังคมที่มั่นคงกว่า ดังจะเห็นได้ว่า แนวโน้มคู่แต่งงานของไทยซึ่งในปัจจุบันมีโอกาสเป็นคนต่างกลุ่มชาติพันธุ์และอาศัยอยู่ในพื้นที่อื่นๆ มากขึ้น แม้คนรุ่นผู้ใหญ่จะยังคงโยนโยนเรื่องความมั่นคงยั่งยืนของคู่แต่งงานว่าเกี่ยวข้องกับผิบรรพบุรุษหรือความเชื่อพื้นบ้านหรืออาจจะเป็นเรื่องคุณไสย แต่คนรุ่นใหม่มักไม่ใส่ใจในความเชื่อนี้ อาจจะไม่ปฏิบัติตามได้ถ้าเงื่อนไขไม่ยากนัก อย่างไรก็ตาม ความผูกพันในครอบครัวและเครือญาติที่เป็นคนกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันในหมู่คนรุ่นก่อน ยังคงช่วยทำให้เกิดความใกล้ชิด การช่วยเหลือเกื้อกูลได้มากกว่าการไม่มีความสัมพันธ์ในเรื่องนี้ แม้ว่าคนรุ่นใหม่จะเชื่อมโยงและให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่กระทำร่วมกันมากกว่าความเป็นเครือญาติและกลุ่มชาติพันธุ์ก็ตาม

การแสดงออกทางอัตลักษณ์ที่สื่อให้เห็นถึงความสามัคคี ความรัก ความ เป็นหนึ่งเดียวจะปรากฏเข้มข้นชัดเจนในชุมชนมากกว่านอกชุมชน จะมีการระมัดระวัง ไม่ให้การกระทำใดๆ ที่ขัดต่อความเชื่อพื้นบ้านเกิดขึ้นอย่างเปิดเผยภายในชุมชน เช่น คำพูด มักจะใช้ภาษาและวงคำศัพท์ของกลุ่มชาติพันธุ์ แต่หากภายนอกชุมชน จะใช้ ภาษาของคนกลุ่มใหญ่

การนับญาติ คนรุ่นเก่ายังคงให้ความสำคัญและนับญาติตามเกณฑ์การ นับถือผี (บรรพบุรุษ) คนที่อยู่ในผีเดียวกัน ถือว่าเป็นญาติสนิท ส่วนคนในครอบครัวที่ ไปนับถือผีอื่น ถือว่าเป็นญาติห่างๆ แต่คนรุ่นใหม่ไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้มากนัก เพราะบทบาทของญาติในปัจจุบันไม่สามารถสนองต่อความต้องการของสมาชิกได้ มากนัก เช่น การศึกษา การหางานทำ การประกอบอาชีพ ต้องพึ่งพาระบบสังคมสมัย ใหม่มากกว่า

การแต่งงานคนรุ่นเก่ายังคงเน้นให้ฝ่ายหญิงไปอยู่บ้านฝ่ายชาย นับถือ ผีฝ่ายชาย แต่หากมีเงื่อนไขอื่นๆ จะไม่ปฏิบัติก็ได้ ดังนั้น จึงพบว่าที่อยู่อาศัยหลัง แต่งงานในปัจจุบันมักจะเป็นไปตามปัจจัยอื่นๆ เช่น แหล่งงาน หรือความจำเป็นของครอบครัว เพราะไม่มีใครอยู่กับพ่อแม่ฝ่ายหญิง หรือบ้านสามีไม่สะดวกพอที่จะเข้าไปอยู่อาศัย กรณีอย่างนี้เกิดมากขึ้นในปัจจุบัน

ชนชั้นทางสังคม คือ ชนชั้นผู้ท้าวกับผู้ท้อย ผู้ท้าว หมายถึง ผู้ที่สืบเชื้อ สายมาจากเจ้านายสมัยก่อน ส่วนผู้ท้อย หมายถึง ผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครองของผู้ท้าว ซึ่งคนรุ่นเก่าให้ความสำคัญและถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด แต่คนรุ่นใหม่ไม่ค่อยเข้าใจ

ถือปฏิบัติไปตามประเพณี โดยในชีวิตจริงจะรับเอาแนวคิดและหลักการทางประชากรศาสตร์ไปใช้ในการดำรงชีพ เรื่องผู้ทำกับผู้น้อยจึงมักถูกใช้เฉพาะในพิธีกรรม

3.7 ความเชื่อในศักดิ์ศรี เกียรติยศ และชื่อเสียง คนรุ่นใหม่ เมื่อยังเยาว์วัยอยู่ มักไม่ค่อยสนใจประวัติศาสตร์ จึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องราวเหล่านี้มากนัก แต่ก็ไม่ได้ต่อต้าน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะยังวัยเด็กอยู่ ไทยโซ่งบางคนเล่าให้ฟังว่า เมื่อเด็ก ๆ ไม่สนใจเรื่องเหล่านี้ แต่เมื่อสูงวัยขึ้นกลับสนใจและศึกษาเรื่องนี้อย่างจริงจัง พยายามสะสมเงินเพื่อเดินทางไปเยี่ยมเมืองแถน (ในประเทศเวียดนาม) หรือไปเยี่ยมชุมชนไทยโซ่งในจังหวัดอื่นๆ (ในประเทศไทย) และรู้สึกเป็นสุขเมื่อได้พบปะกับไทยโซ่งในพื้นที่นั้นๆ อย่างไรก็ตามระบบเกียรติยศชื่อเสียง การยกย่องสรรเสริญ ในสังคมไทยโซ่งในปัจจุบัน ส่วนหนึ่งมาจากภายนอกชุมชน เช่น ได้รับการยกย่องจากองค์กรของรัฐ หรือภาคเอกชน ที่ซึ่งอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวของกลุ่มชาติพันธุ์แต่อย่างใด แต่ค่าน้ำหนักที่ได้มักจะมีโดดเด่นกว่าระบบที่เป็นอยู่ในชุมชนหรือที่กลุ่มชุมชนมอบให้ เช่น การได้รับรางวัลนักปกครองแห่ของคำที่ไทยโซ่งที่ทำหน้าที่เป็นกลไกให้กับรัฐ ซึ่งมีเกียรติยศ ศักดิ์ศรีกว่าการที่ชาวบ้านยอมรับให้เป็นผู้นำชุมชนในทางพิธีกรรม เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ คนรุ่นใหม่จึงหวังการได้รับเกียรติยศชื่อเสียง การยกย่องสรรเสริญในสังคมจากระบบของรัฐมากกว่าระบบของชุมชน การดำรงอยู่ของเรื่องนี้จึงเป็นเรื่องสำคัญรองลงไป และเป็นเรื่องราวภายในชุมชน โดยไม่มีปัญหาความขัดแย้งใดๆ

3.8 ความเชื่อในความสำเร็จสูงสุดในชีวิต แบบแผนพฤติกรรมทางวัฒนธรรมที่สมบูรณ์ที่สุดที่สังคมไทยโซ่งพยายามอบรมสั่งสอนและปลูกฝัง ชัดเกล้าให้สังคมเข้าถึงนั้นโดยทั่วไปในระดับบุคคล ถือว่าต้องเข้าถึงเป็นคนดีมีศีลธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตามแบบอย่างประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามได้อย่างครบถ้วน ระดับครอบครัว เป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ สามารถปฏิบัติต่อผีบรรพบุรุษและวงศ์ญาติได้อย่างสมบูรณ์ เป็นที่พึงของญาติพี่น้องได้อย่างมั่นคง ระดับชุมชนเป็นชุมชนที่มีสันติสุข พึ่งตนเองได้ ผู้คนตั้งอยู่ในศีลธรรม มีจิตใจเมตตาอารี ตามคำสอนของแถนได้ ซึ่งความเชื่อเหล่านี้ปรากฏภาพไม่ชัดเจนนักและดูเหมือนว่ามีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป้าหมายสูงสุดของชีวิตเริ่มเปลี่ยนมาเป็น “การที่บุคคล ครอบครัว กลุ่มชุมชน เข้าถึงความร่ำรวยเงินทองอย่างยั่งยืน” แทนที่เป้าหมายตามความเชื่อแบบพื้นบ้านแต่เดิมให้เห็นแล้ว

4. บัณฑิตและเงื่อนไขสำคัญที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของความเชื่อพื้นบ้าน ในสังคมไทยช่วง

ภูมิปัญญาสมัยใหม่ที่เป็นผลจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่แพร่หลายเข้าสู่ประเทศไทย นอกจากได้แพร่กระจายครอบคลุมชุมชนต่างๆ ทั่วประเทศแล้ว ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงลักษณะเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้นในชุมชนไทยช่วงในพื้นที่ศึกษาด้วย โดยมีกลไกภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเป็นเงื่อนไขในฐานะเป็นแกนนำ เป็นตัวนำ เป็นสื่อกลาง ผ่านระบบราชการและแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผ่านกระแสค่านิยมที่เกิดขึ้นแต่ละยุคสมัย เช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นในชุมชนอื่นๆ ทั่วประเทศ

เงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงความเชื่อส่วนหนึ่งเกิดจากกลไกภาครัฐเป็นตัวนำเข้าสู่ชุมชนไทยช่วง ได้แก่ การดำเนินงานในระดับต่างๆ ตามแผนพัฒนาที่ภาครัฐกำหนดขึ้น เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นแผนแม่บทที่แตกย่อยออกมาเป็นแผนพัฒนาในระดับกระทรวง ทบวง กรม กอง เช่น แผนพัฒนาการศึกษา แผนพัฒนาเด็กและเยาวชน แผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร แผนพัฒนาการแพทย์และการสาธารณสุข เป็นต้น กลไกต่างๆ ที่ภาครัฐกำหนดให้นำแผนพัฒนาเหล่านี้ลงสู่ชุมชนโดยตรง เช่น บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้องปฏิบัติตามแผนพัฒนา เป็นต้นว่าจัดตั้งโรงเรียน จัดทำหลักสูตร จัดระบบการศึกษาตามที่กำหนดไว้ โดยที่ชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วม บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์และการสาธารณสุข ปฏิบัติการไปตามแผนพัฒนาที่กำหนดไว้ โดยไม่ได้ศึกษาว่าชุมชนต่างๆ มีภูมิปัญญาและมีวิถีปฏิบัติในเรื่องนี้อย่างไรบ้าง กรณีอื่นๆ เช่น การเมืองการปกครอง การเศรษฐกิจและการดำรงชีพ ก็เป็นไปในทำนองเดียวกัน ชุมชนไทยช่วงจึงตกอยู่ในภาวะจำยอม ต้องเชื่อและยอมรับสิ่งเหล่านี้มาแทนที่ความเชื่อพื้นบ้าน ไม่เช่นนั้นจะดำรงชีพอยู่ได้ด้วยความยากลำบาก

ส่วนเงื่อนไขที่ทำให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนนำความเชื่อสมัยใหม่มาแทนที่ความเชื่อพื้นบ้านในการประกอบอาชีพ ได้แก่การรู้เท่าไม่ถึงการณ์เช่น อ่างความจำเป็นในการประกอบอาชีพมาโฆษณาชวนเชื่อให้คนในชุมชนยอมรับแบบแผนพฤติกรรมสมัยใหม่หรือนวัตกรรมใหม่เพื่อความอยู่รอดของตนเอง โดยการส่งเสริมให้ชุมชนเปลี่ยนแปลงปัจจัยการผลิต วิธีการผลิต วิธีคิดและความเชื่อจากแบบแผนเดิมให้

มายอมรับแบบแผนใหม่ นวัตกรรมใหม่ ที่อ้างว่าเมื่อใช้แล้วจะได้รับผลผลิตที่ดีกว่า สะดวกกว่า โดยไม่คำนึงว่าจะกลายเป็นเงื่อนไขสำคัญในการดำรงชีพในเวลาต่อมา เช่น ใช้เครื่องจักรแทนแรงงานวัวควายในไร่นา ระยะแรกมีรายได้และผลผลิตเป็นที่น่าพอใจ แต่ต่อมาต้องจ่ายค่าลงทุนกับสิ่งเหล่านี้เพิ่มขึ้น จนกลายเป็นหนี้สินพึ่งตนเองไม่ได้ บางคนหรือบางครอบครัวเลิกทำนาปลูกข้าวมาเลี้ยงกุ้งตามความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ที่ว่าทำให้มีรายได้สูงขึ้น แต่ส่วนใหญ่ไม่ประสบความสำเร็จตามความเชื่อกลายเป็นหนี้ก้อนใหญ่ ต้องขายที่นาใช้หนี้ในที่สุด

ปฏิบัติการตามแผนพัฒนาภาครัฐและปฏิบัติการตามกิจกรรมหรือโครงการภาคเอกชนและภาคประชาชนโดยระบบและกลไกต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นนี้ คือ เงื่อนไขสำคัญที่กำหนดลักษณะการดำรงอยู่ของความเชื่อพื้นบ้านในสังคมไทยโชนงปัจจุบัน ในลักษณะที่ความเชื่อพื้นบ้านที่ยังคงดำรงอยู่กับที่สูญหายไปหรือที่ปรับตัวเปลี่ยนแปลงไป มีเหตุผลไม่แตกต่างกันเพราะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ว่า

1) ความเชื่อพื้นบ้านเรื่องนั้นๆ เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับการดำรงชีพในปัจจุบันหรือไม่ หากไม่เป็นประโยชน์ที่สอดคล้อง ก็จะดำรงอยู่ในลักษณะทั่วไป ใครจะแสดงออกตามความเชื่อหรือไม่ก็ได้

2) ความเชื่อที่เข้ามาแทนที่นั้นมีประสิทธิภาพเป็นอย่างไร หากมีประสิทธิภาพสูงจะทำให้ความเชื่อเดิมดำรงอยู่ไม่ได้ หรือเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

3) ความเชื่อที่เข้ามาแทนที่นั้นตอบสนองความต้องการได้เพียงพอหรือไม่ หากเพียงพอจะทำให้ความเชื่อเดิมสูญหายไป หรือลดความสำคัญลง

ตัวอย่าง ไทยโชนงยอมรับใช้การแพทย์และสาธารณสุขสมัยใหม่แทนแบบพื้นบ้าน เพราะเชื่อว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่า สะดวกกว่า รวดเร็วกว่า แม้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายก็พอใจเต็มใจ แต่ถ้าสิ่งใดยังไม่แน่ใจก็ยังคงใช้ความเชื่อพื้นบ้านเหมือนเดิม หรืออาจจะปรับเปลี่ยนเพื่อให้ความเชื่อพื้นบ้านสนองตอบต่อความต้องการได้มากขึ้น อย่างไรก็ตามหากความเชื่อพื้นบ้านใดเกี่ยวข้องกับขวัญ กำลังใจ และเกียรติยศ ศักดิ์ศรี สิ่งเหล่านั้นจะยังคงดำรงอยู่ในฐานะจารีต ประเพณี พิธีกรรม ที่เป็นสื่อแสดงอัตลักษณ์ และมีคุณค่าความสำคัญต่อกลุ่มชาติพันธุ์ของชุมชนสืบต่อไป

5. แนวทางการส่งเสริมเพื่อการอนุรักษ์ พื้นฟู และพัฒนา

ลักษณะความเชื่อพื้นบ้านที่ดำรงอยู่ในสังคมไทยโชนงในพื้นที่ศึกษาดังกล่าว

ข้างต้น ยังคงเป็นสิ่งเติมเต็มกระบวนการทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรมต่างๆ ตามความต้องการของชุมชนในปัจจุบันได้ และยังเป็นพลังสำคัญที่ทำให้การดำเนินชีวิตบรรลุเป้าหมาย เช่น สุขภาพ สุขใจ ความรัก ความสามัคคี ชื่อเสียง เกียรติยศ ศักดิ์ศรี เกิดขึ้นได้ แต่ก็ไม่ควรให้สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นเป็นไปโดยปราศจากการวางแผนพัฒนา ส่งเสริมเพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนา ดังนั้น แนวทางการพัฒนาฟื้นฟูสิ่งเหล่านี้ในชุมชนไทยซึ่งในพื้นที่ศึกษา จึงต้องกำหนดเป็นแผนพัฒนาอย่างครบถ้วนและมีส่วนร่วม ทั้งของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน ที่ลงสู่ชุมชน ต้องใช้ความเชื่อพื้นฐานเป็นเครื่องมือดำเนินงานควบคู่ไปกับความเชื่อสมัยใหม่ที่มากับเครื่องมือวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเรื่องนั้นๆ ตั้งแต่เริ่มต้น เช่น การพัฒนาด้านการศึกษา ต้องนำเอาองค์ความรู้ในชุมชนมาจัดทำเป็นสาระการเรียนรู้ให้ความรู้แก่ผู้เรียน ลูกหลานของชุมชนโดยตรงการพัฒนาเศรษฐกิจต้องวางแผนให้สอดคล้องกับบริบทต่างๆ ในชุมชน ไม่ควรให้การพัฒนาใดๆ เกิดขึ้นโดยปราศจากการมีส่วนร่วมของชุมชน และส่งเสริมให้ชุมชนไทยซึ่งได้ศึกษาเรียนรู้และเข้าใจในบริบททางความเชื่อ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนที่เป็นมาในอดีตและปัจจุบันอย่างถ่องแท้ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันกลุ่มชาติพันธุ์ให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืนสืบไป

ข้อเสนอแนะ

องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนและการส่งเสริมชุมชนเพื่อการพัฒนาทุกด้านสมควรส่งเสริมให้ไทยซึ่งในพื้นที่ศึกษา ได้รวมกลุ่มดำเนินการศึกษาวิจัยชุมชนด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นหรือชุมชน เพื่อให้กระบวนการวิจัยสร้างองค์ความรู้ได้สร้างกลุ่มคนเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงควบคู่ไปกับการ สร้างบทเรียน และสร้างมิติใหม่ในการพัฒนาชุมชนที่เป็นของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชนอย่างแท้จริง จะทำให้การดำรงอยู่ของวัฒนธรรมพื้นบ้านท่ามกลางการเกิดขึ้นของสิ่งใหม่ๆ ได้ร่วมกันเสริมสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนที่แท้จริงแก่ชุมชน ไม่มีสิ่งที่ไม่สูญหายไปอย่างน่าเสียดาย ไม่มีสิ่งที่ไม่เข้ามาโดยปราศจากความหมาย มีแต่สิ่งที่ใช้ชีวิต ชุมชนอย่างมีเหตุผลและบูรณาการได้อย่างมีพลัง พร้อมทั้งจะนำความสุขมาสู่ชีวิต ชุมชนทุกขณะ

เอกสารอ้างอิง

เรณู เหมือนจันทร์ไชย. (2541). การศึกษาอิทธิพลของความเชื่อ ประเพณี และ พิธีกรรมของไทยโซ่งที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต : กรณีศึกษาม้าน แหลมกะเงา ๒ ตำบลลำลูกบัว อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม. หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

_____ (2542). โลกทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย : ความเชื่อเรื่องผีของไทยโซ่ง. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : บริษัท สหธรรมิก จำกัด.

_____ (2545-2546). โลกทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย : นิทานไทยโซ่ง. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : บริษัท สหธรรมิก จำกัด.

_____ (2550). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของ ไทยโซ่งบ้านเกาะแรต ตำบลบางปลา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

สมทรง บุรุษพัฒน์. (2540). สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย : ไทย ทรงดำ. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัย มหิดล.